

Klage over liveblog på dr.dk

Kære

Du har den 12. januar 2024 klaget over DR's liveblog på dr.dk. Efter at redaktionen afviste din kritik, har du klaget videre til lytternes og seernes redaktør. Han har nu gennemgået sagen og skrevet en indstilling.

Jeg fremsender hermed indstillingen, hvis konklusion jeg er enig i.

Med venlig hilsen

Mads Diness Jensen
Fungerende generaldirektør

Kopi:

Journalen
Etikchef Anja Lundberg Andersen, DR Kultur, Børn og Unge
Seniorkonsulent Mikkel Vincentz Pedersen, LSR
Redaktionschef Lotte Stensgaard, DR Nyheder
Ledende redaktionschef Anders Emil Møller, DR Nyheder
Direktør Sandy French, DR Nyheder

Sagen kort

(herefter benævnt Klager) klagede over, at DR den 11. januar 2024 slukkede for livesignalet fra retssagen mellem Sydafrika og Israel i Den Internationale Domstol i Haag. Klager påpegede, at DR dagen efter sendte fra hele Israels forsvar, uden at DR stoppede livesignalet. Klager får ikke medhold. DR er forpligtet til at undgå at sende voldsomme billeder – ikke mindst pga. hensynet til ofre og pårørende i sagen - og her kendte DR ikke indholdet af de eventuelle videoer, som Sydafrika ville fremlægge i retten. Derfor stoppede DR transmissionen fra retssalen. Dagen efter sendte DR på samme vis live fra Israels forsvar, men der blev ikke vist videoer, og DR fandt derfor ingen grund til at gribe ind og lukke livesignalet. Der er ingen oplysninger, der tyder på, at DR bevidst skulle have forskelsbehandlet de to lande og parter i sagen.

Gennemgang af sagen

Den 12. januar 2024 skriver Klager til DR og kritiserer, at DR har afbrudt livebloggen og dermed dækningen af den sydafrikanske bevisførelse i sagen i Den Internationale Domstol i Haag, hvor Sydafrika har indbragt Israel. Klageren skriver:

"På DR.dk live streamede Israels fremlæggelse af deres forsvar mod anklagen (d.d.) men i går livestreamede I ikke Sydafrikas fremlæggelse af anklagen. Da Sydafrika fremlagde deres - iøvrigt dramatiske og historiske - anklage, var der kun en 'liveblog' med meget uregelmæssige opdateringer, uden mange detaljer. Eksempelvis fik brugerne kun at vide, ifm. Sydafrikas sagsfremlæggelse, at "En række udtalelser bliver gennemgået lige nu, og der bliver vist videoer, hvor israelske soldater benytter dehumaniserende sprog om palæstinensere." Bloggen havde naturligvis ikke billeder eller lyd, og gav f.eks. ikke eksempler eller detaljer fra den 'række udtalelser', der hentydes til. I dækkede til gengæld Israels fremlæggelse, så seerne fik alle detaljer med, samt lyd og billeder, i Israels favør. Det er ubalanceret og partisk at kun vise Israels forsvar til seerne på hjemmesiden men ikke anklagen dagen før. Tilmed er det journalistisk påfaldende og uforståeligt, da der om noget var mere konkurrerende udlandsstof på dagen for Israels fremlæggelse (efter angrebet på Yemen). Det kan dermed dårligt være et prioriteringsspørgsmål."

Klager vedhæfter et par screenshots, der dokumenterer, at DR har lukket for livestreamingen i livebloggen fra sagen i Haag.

DR svarer

DR's redaktør Laura Juul (LJ) svarer på vegne af ansvarlig redaktionschef i DR Nyheder Lotte Stensgaard Klager den 29. januar 2024. LJ skriver blandt andet:

"Vi slukker for livesignalet ved høringens første dag, da der blev vist videoer, som skulle bruges til at dokumentere Sydafrikas anbringende om, at Israel begår folkedrab på palæstinenserne i Gaza. Da vi ikke havde muligheder for at se disse videoer på forhånd, og der dermed var risiko for, at de overskred vores etiske retningslinjer, herunder ift. Muligheden for at advare brugerne om voldsomme billeder, blev der truffet en redaktionel beslutning om at lukke for signalet. Vi gjorde opmærksom på dette i vores liveblog, som fortsatte dækningen uden tv-signal, ligesom vi gjorde opmærksom på, at man fortsat kunne se et livestream på FN's hjemmeside. Samme princip gjorde sig gældende dagen efter, hvor vi imidlertid ikke fandt, at der blev vist billeder, som overskred eller var i risiko for at overskride vores etiske retningslinjer. Men her var vi ligeledes klar til at lukke for signalet, hvis vi fandt det nødvendigt, hvilket vi også gjorde opmærksom på i livebloggen."

Klager anker

I sin anke til lytternes og seernes redaktør (LSR) den 29. januar 2024 skriver Klager, at DR's beslutning om at lukke for livesignalet fra sagen var urigtig. "Der blev ikke vist billeder der var voldsomme - hvad journalist (navn udeladt), også har bekræftet overfor mig over email (og som man selv nemt kan tjekke ved at gennemgå optagelsen hos FN). (journalist) bekræfter, at der ikke blev vist voldsomme billeder, men der var frygt for det. (Journalist) medgiver, at der skulle have stået "der kan forekomme voldsomme billeder," skriver Klager.

Videre skriver Klager: "Nuvel, måske en rimelig betragtning, selvom det kan diskuteres i sig selv - er det ikke i seernes interesse at se, hvad anklagen beror på?

Næste dag vises dog hele Israels præsentation! - med videoer og billeder, inklusiv billeder af blodige kvindelige gidsler, som led i den for Israelerne centrale påstand i sagen, at Israel var udsat for et terrorangreb den 7. okt..

Det gav en skæv dækning, i lighed med i mange andre vestlige lande, hvor førende medier udelukkende viste Israels version af sagen (i DR's tilfælde skilte I jer først ud ved at som en undtagelse at livestream Sydafrikas anklage, men slukkede så pludselig). Partisk dækning af en historisk vigtig retssag med potentielt skelsættende implikationer er selvfølgelig problematisk - seerne/læserne fik kun hele den ene parts fremlæggelse at se live og i tale og animeret form.

I svar til min henvendelse herom til DR fik jeg derefter en inkonsekvent og utilfredsstillende forklaring, nemlig at man under Sydafrikas præsentation valgte at afbryde den grundet at man ikke havde mulighed for at se billederne på forhånd, og at der 'dermed' var en risiko:

"Da vi ikke havde mulighed for at se disse videoer på forhånd, og der dermed var risiko for, at de overskred vores etiske retningslinjer, herunder ift. muligheden for at advare brugerne om voldsomme billeder, blev der truffet en redaktionel beslutning om at lukke for signalet" (email. d.d.)

Det bekræfter, at beskeden til seerne den dag var misvisende. Men svaret rejser nye spørgsmål, da I dagen efter viser hele Israels fremlæggelse inklusiv videoer (omhandlende et frygteligt terrorangreb), selvom heller ikke her havde DR "mulighed for at se billederne på forhånd". Redaktøren hævder pr email (dd.) at "Samme princip gjorde sig gældende dagen efter" - hvad det jo netop ikke gjorde. Israels sagsfremlæggelse havde ikke være kunnet blive vist, uden at I havde kunnet se billederne på forhånd. Redaktøren fremlægger derfor samtidig en ny type forklaring for visning af Israels sag: "hvor vi imidlertid ikke fandt, at der blev vist billeder, som overskred eller var i risiko for at overskride vores etiske retningslinjer." - her er det pludselig ikke "risiko for, at de overskred vores etiske retningslinjer" uden af have set dem på forhånd, men en beslutning truffet på baggrund af "der blev vist billeder" af en bestemt art. Begrundelsen for at slukke dagen før ophæves med et nyt rationale, hvor 'risikoen' bedømmes ud fra et andet (delvis ukendt) kriterie.

Hvis det udgør en "risiko for overtrædelse af [jeres] etiske retningslinjer" fordi I ikke kunne se dem på forhånd, og billederne næste dag omhandler samme sag (endda fra en mere terror-fikseret vinkel), så holder forklaringen ikke, at I dagen før slukkede pga. risikoen for voldsomme billeder. Hvorfor var risikoen en anden dagen efter, når Israels forsvarstale vises? Risikoen var (mindst) lige så meget til stede dagen efter, og billederne faktisk vist var i sindste ende også mere voldsomme. Hvorfor den forskelsbehandling?

Opsummerende: jeres forklaring til seerne for, hvorfor I slukkede på førstedagen var vildledende (seerne får at vide at der var nogle voldsomme billeder, som ikke findes) og dækkede over, at en redaktør (navn udeladt) havde besluttet at fjerne livestream af en anden grund om begrundet mistanke. Redaktørens efterfølgende svar på min henvendelse mangler et rationale for at slukke den ene dag og vise hele forestillingen næste dag og er misvisende idet den specifikt hævder samme princip gjorde sig

gældende. Resultatet er en skæv dækning af en meget afgørende og politisk/historisk fremlæggelse af anklage og forsvar, kulminationen på en tre måneder lang verdensbegivenhed som har skabt voldsom politisk røre og debat, og som Danmarks regering og offentlighed må forholde sig til.

Om det var en forsættelig skævhed eller ej, kan jeg jo ikke afgøre, men jeg mangler stadig efter to henvendelser (en til journalisten, en til DRs brevkasse) en forklaring for, hvorfor a) seerne får en løgn/misvisende forklaring om at "der vises voldsomme billeder", når der ikke var nogen, b) der dernæst bliver vist hele Israels forsvarstale, trods lignende eller større risiko for voldsomme billeder dagen efter, og c) hvorfor redaktøren svarer med en internt inkonsistent forklaring, hvor kriterierne for de to dages dækning tilsyneladende skifter alt imens hun påstår det foregik efter samme princip."

Procedure

Det følger af DR's etiske retningslinjer, at en klage skal være besvaret senest fire uger efter, at DR har modtaget den. Det er sket. Klagen skal besvares af den ansvarlige chef, hvilket også er sket. Det er redaktør Laura Juul, der har svaret på vegne af redaktionschef Lotte Stensgaard. Klagen skal forholde sig til det, der er klaget over, hvilket også er tilfælde, og der er givet klagevejledning.

Indstilling fra lytternes og seernes redaktør

DR's liveblog er et løbende opdateret nyhedsfeed – som i dette tilfælde omhandlede dækningen af en sag ved Den Internationale Domstol. Påstanden fra Klager er, at DR har optrådt partisk ved ikke at bringe det konkrete videomateriale, som Sydafrika lagde frem i retten i Haag, Holland.

Desuden skriver Klager, at DR har givet en forkert forklaring på, hvorfor DR afskar læserne og seerne fra disse informationer. Klagen rummer også en påstand om, at DR forskelsbehandler de to parter i retssagen, eftersom DR begrundet sit stop for livesending den første dag med ukendskab til de billeder, som vil blive vist, og dagen efter viste DR Israels billeder uden at kende dem på forhånd.

DR lægger i sine indledende værdibestemmelser til sine etiske retningslinjer vægt på, at DR er fair over for alle parter, holdninger og synspunkter gennem upartisk og kritisk journalistik.

I denne sag påberåber DR sig et andet etisk princip, som også fremgår af DR's egne etiske retningslinjer. I kapitlet (kapitel 2) om stærke og kontroversielle billeder og emner slår DR fast, at voldsomme billeder i nyheder skal tjene et redaktionelt formål, afdække forhold af væsentlig offentlig interesse og bidrage til den historie, der formidles. Billeder af ovenstående type må kun anvendes, når de skildrer konkrete begivenheder. Der må kun undtagelsesvis vises billeder af omkomne, og der skal udvises særlig stor agtpågivenhed ved brug af billeder fra krigsførende parter.

I samme afsnit af sine etiske retningslinjer betoner DR, at krige også er voldsomme billeder af død og ødelæggelse. DR skal vise krigen, som den er, men altid advare seerne før voldsomme billeder, står der i de etiske retningslinjer.

I denne sag, hvor DR rapporterer fra en meget principiel international retssag, er det relevant – som Klager argumenterer for - at fremføre det synspunkt, at eventuelle voldsomme billeder netop er en del af bevismaterialet i sagen mod Israel rejst af Sydafrika. Billederne kan derfor tjene et redaktionelt formål, og de kan afdække forhold af væsentlig offentlig interesse, og billederne kan derfor bidrage væsentligt til den historie, der formidles. Der er med andre ord grunde, som kan tale for at vise voldsomme videooptagelser i netop denne sag.

Men der er også altid i en sådan situation et princip om ikke at vise voldsomme billeder for derved at tage hensyn både til ofre, vidner og til seere. Det har vejet tungest, da DR valgte at afbryde live-signalet fra retten. Jeg har ingen grund til ud fra det oplyste at tro andet, end at det har været den etiske

afvejning, som har ført til, at DR afbrød livesignalet. Men DR kunne også have vægtet hensynet til at skildre krigen i en international retssag højere, end tilfældet var og dermed accepteret voldsomme billeder, da det netop tjente som dokumentation i en højprofileret retssag.

Den redaktionelle beslutning ligger alene hos DR.

Klager har ikke dokumenteret, at DR skulle have haft andre motiver i denne sag.

Jeg har haft en uddybende samtale med redaktør Laura Juul vedrørende tilrettelæggelsen af sendingen fra de to dage. Både dag 1 og dag 2 lagde man ud med at sende live fra retssalen i Haag, men den første dag afbrød man livesendingen, da der blev fremlagt video-materiale i retssalen. Sagen begyndte klokken 10.00 og det fremgår af et opslag i livebloggen, at transmissionen blev afbrudt kl. 11.35.

Næste dag var man klar til samme procedure og overvågede livesignalet fra Haag, men der blev ikke fra Israels side vist videomateriale, og derfor blev det ikke nødvendigt at gribe ind og afbryde transmissionen fra Haag. Jeg har gennemset de to dages livesending fra retslokalet i Haag, og det fremlagte svarer til beskrivelsen fra Laura Juul.

Dette er også, hvad der står i DR's svar til Klager.

DR skriver til Klager, at *"samme princip gjorde sig gældende dagen efter, hvor vi imidlertid ikke fandt, at der blev vist billeder, som overskred eller var i risiko for at overskride vores etiske retningslinjer. Men her var vi ligeledes klar til at lukke for signalet, hvis vi fandt det nødvendigt, hvilket vi også gjorde opmærksom på i livebloggen."*

DR lavede følgende opdatering i livebloggen den 12. januar 2024 kl. 10.00 lige da dagens møde i retssalen skulle til at finde sted:

"Vi sender live, men... Om lidt tænder vi for livesignalet til dagens høring. Vi gør opmærksom på, at hvis der bliver vist meget voldsomme billeder, vil der blive slukket for livesignalet. Det var tilfældet i går. "

Klager opfatter DR's valg som udtryk for, at DR i realiteten stillede den ene part ringere i dækningen end den anden.

Det billede, som oplysningerne i sagen tegner for mig, er, at DR af etiske grunde stoppede live-signalet på retssagens første dag og ikke kom tilbage til at sende resten af retsmødet live, men fortsatte derimod i stedet med skriftligt at rapportere fra retsmødet gennem livebloggen. Samtidig henviste man interesserede til, at de kunne følge livestreamingen på FN's hjemmeside. Efterfølgende har det vist sig, at frygten for meget voldsomme billeder var ubegrundet. Det havde den konsekvens, at kun en mindre del af Sydafrikas fremlæggelse blev sendt live, hvor DR derimod sendte hele Israels forsvar dagen efter. Hvorfor DR ikke vendte tilbage til livesignalet på første dagen, da der ikke blev vist mere billedmateriale, har jeg ingen forklaring på, men intentionen var udelukkende at undgå at udsætte DR's seere for uredigeret voldsomt materiale og ikke en forskelsbehandling af de to parter i retssagen.

Klager får ikke medhold i, at DR har optrådt partisk og dermed overtrådt sine egne etiske retningslinjer, for DR havde efter alt at dømme kun interesse i at skåne seerne for voldsomme effekter. I praksis kom det til at betyde, at DR kun sendte direkte fra en mindre del af retsmødet på førstedagen, hvor DR overvågede, men ikke fandt anledning til at gribe ind på andendagen af retsmødet. Det medførte en forskel i mængden af direkte live-tv fra retssalen i Haag, men det var en konsekvens af en forsigtighed og primært hensyntagen til ikke at udsætte seerne for meget voldsomme billeder. Der blev ikke vist video på dag 2 af retsmødet, og derfor blev der ikke brug for at gribe ind.

Konklusion og sammenfatning

En læser og seer klagede over, at DR efter Klagers opfattelse var partisk i sin livedækning fra Sydafrikas sag mod Israel ved Den Internationale Domstol. Sagen er rejst af Sydafrika mod Israel med påstand om, at Israel begår folkedrab i Gaza. Retsmøderne fandt sted den 11. og 12. januar 2024 i Haag i Holland. DR stoppede livesendingen på førstedagen efter 15 minutter. Det gjorde DR, da Sydafrika begyndte at vise videomateriale i retten, og hvor DR's frygt var, at DR ville risikere at sende meget voldsomme billeder, som skulle dokumentere Sydafrikas påstand om, at Israel begår folkedrab. Dagen efter var DR klar til at sende live fra retten igen, men også klar til at afbryde live-signalet igen, hvis der måtte forekomme video med et voldsomt indhold. Det skete ikke, og derfor blev signalet ikke afbrudt.

Klageren har ingen dokumentation for, at DR skulle have givet en forkert og vildledende forklaring for at undgå at vise det sydafrikanske materiale. DR henviste brugerne til FN's hjemmeside for den fulde livestreaming fra retslokalet. Der er intet i sagen, der tyder på, at DR bevidst forsøgte at stille anklageren, Sydafrika, ringere end den anklagede part, Israel. DR's korte afbrydelse på førstedagen af livesignalet må snarere ses som et forsøg på at skåne seerne for voldsomt indhold, som DR ikke kendte på forhånd.

Klager får ikke medhold.

Jesper Termansen, den 21. februar 2024.